

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำรุนแรงทางเพศ (Sexual abuse) จากเอกสารของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กระบุว่าหมายถึง การกระทำทางอาชญากรรมที่กระตุ้นพฤติกรรมทางเพศ หรือมีแนวโน้มไปในเรื่องเพศซึ่งผู้ชายกระทำการ อย่างบังคับมีแนวชูเชิญต่อสตรี เพื่อให้หญิงนั้นทำตามความต้องการของตนโดยหญิงผู้นั้นไม่ยินยอม เช่น การลวงหญิงเพื่อปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศ การลวนลามและการข่มขืนกระทำซ้ำ

วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ (2537) ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชกล่าวว่า การข่มขืนเป็นปรากฏการณ์ของ สังคมที่แสดงถึงการลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง โดยผู้หญิงถูกมองเสมือนหนึ่งเป็นสิ่งของหรือ ภาชนะ การข่มขืนถือเป็นอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลมิใช่อวัยวะเพศเท่านั้น

การล่วงเกินหรือกระทำรุนแรงทางเพศต่อเด็กโดยบิดา มารดา ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว เดียวกัน หรือผู้ที่มีได้มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด เช่น การถูกข่มขืน หรือกรณีโสเภณีเด็ก การตรวจวินิจฉัย เป็นเรื่องไม่ง่าย มักมีความสลับซับซ้อนของปัญหา และพบเสมอว่า เด็กที่ตกเป็นเหยื่อมักลังเลหรือไม่ยอม เปิดเผยความจริงเกี่ยวกับการถูกล่วงเกินหรือข่มขู่ทางเพศ การทำรุนแรงทางเพศมักพบในเด็กอายุระหว่าง 8-10 ปี แต่อาจพบในเด็กเล็กได้ การทำรุนแรงทางเพศไม่ได้เลือกเวลา สถานที่ เพียงแต่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และ โอกาสที่เอื้ออำนวย อาจเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ก็ถือว่าเป็น การทำรุนแรงทางเพศเด็ก

เด็กที่ถูกทำรุนแรงทางเพศ จริง ๆ แล้วพบได้บ่อยกว่าที่มีรายงานไว้ และมีผลร้ายต่อบุคลิกภาพและ สุขภาพจิตของเด็กเป็นอย่างมาก พบว่าโสเภณีในสหรัฐอเมริกา จำนวนมากประมาณ ร้อยละ 70 มีประวัติถูก ทำรุนแรงทางเพศในวัยเด็ก โดยมากจากบิดาเลี้ยงหรือเพื่อนชายของมารดา (ดวงใจ กสานติกุล, 2527)

อุบัติการณ์ของการทำรุนแรงทางเพศเด็ก

วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ (2537) กล่าวว่า " . . . คติความผิดทางเพศ เหมือนภูเขาน้ำแข็งในทะเล คติที่ ไปแจ้งความเหมือนปลายยอดเท่านั้นที่โผล่ขึ้นมา . . . "

ปัจจุบันไม่ทราบอุบัติการณ์ที่แน่นอน เพราะส่วนใหญ่ถูกปิดบังไว้เนื่องจากเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ เป็นเรื่องน่าอับอาย และก็เหมือนกับคดีอาชญากรรมอื่น ๆ คือ การบันทึกรายงานขึ้นอยู่กับระดับเศรษฐกิจของครอบครัว ถ้าเป็นผู้ที่อยู่ในระดับเศรษฐกิจต่ำ มักจะถูกบันทึกและมีการดำเนินคดีกันถึงศาล แต่ถ้าเหตุเกิดกับครอบครัวที่มีเศรษฐกิจดีก็มักจะถูกปกปิด เพราะไม่ต้องการให้สังคมทั่วไปรู้ นอกจากนั้นเกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็น แพทย์ พยาบาล หรือครู อาจลังเลที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพราะอาจต้องเข้าไปมีส่วนเป็นพยานในศาล หรือบางรายถูกขอร้องจากผู้ปกครอง ไม่ให้เปิดเผยเรื่องดังกล่าว

ปัจจุบันในสหรัฐอเมริกา คาดว่ามีอัตราเด็กถูกทารุณทางเพศ 150,000 - 200,000 รายต่อปี Yates (1982) พบว่า กรณีการกระทำทารุณทางเพศในเด็ก มักจะถูกรายงานเพียง 1 ใน 3 ของทั้งหมดเท่านั้น (National Center for Child Abuse and Neglect, 1981) และร้อยละ 90 ของอุบัติการณ์ทั้งหมดที่ไม่ได้เปิดเผย ซึ่งเนื่องมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ระดับชั้นทางสังคม การถูกบังคับขู่เข็ญ และ สภาพครอบครัวแตกแยก

จากรายงานของกระทรวงยุติธรรม มีจำนวนของผู้ถูกข่มขืนหรือถูกล่วงเกินทางเพศที่มาแจ้งความดำเนินคดีในปี พ.ศ.2537 ประมาณ 3,000 กว่าราย และในขณะเดียวกัน นพ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม ได้ประเมินไว้ว่าเป็นเพียงร้อยละ 1 ของผู้ถูกข่มขืนหรือล่วงเกินทางเพศทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้ก็มีกรณีของเด็กกรวมอยู่ด้วย

ข้อมูลจากสถิติของศูนย์วิจัยและพัฒนา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า สตรีในกรุงเทพฯ จะถูกข่มขืนเฉลี่ยชั่วโมงละ 4 คน

เด็กที่ถูกทารุณทางเพศที่มีอายุน้อยที่สุดคือ 7 เดือน และเด็กที่ถูกทารุณทางเพศยาวนานที่สุดเท่าที่ตรวจพบคือกินเวลาต่อเนื่องถึง 6 ปี ผู้กระทำทารุณทางเพศเด็กที่มีอายุสูงสุดคือ 80 ปี (มนตรี สันทวิชัย 2538)

สถิติคดีข่มขืนกระทำชำเรา ช่วงปี 2534 ถึง (มกราคม-เมษายน) 2537

เขตพื้นที่	2534		2535		2536		2537 (มค.-เม.ย)	
	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ	รับแจ้ง	จับ
ทั่วราชอาณาจักร	2548	1833	2743	1996	3371	2428	1201	832
บช.น. (กรุงเทพมหานคร)	308	226	377	265	412	307	140	92
บช.ก. (สอบสวนกลาง)	8	5	3	2	7	4	4	2
บช.ภ. (ภาคกลาง)	794	571	884	661	1143	842	394	277
บช.ภ. (ภาคอีสาน)	590	421	582	413	697	511	279	194
บช.ภ. (ภาคเหนือ)	365	284	353	274	456	342	141	98
บช.ภ. (ภาคใต้)	483	326	544	381	662	426	243	169

(ที่มา : ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ กรมตำรวจ)

ชนิดและลักษณะของการกระทำทารุณทางเพศเด็ก

อัมพล สุอำพัน (2527) กล่าวว่า ถ้าจะพิจารณาคำว่าการกระทำทารุณทางเพศแก่เด็ก และคำว่า incest บางครั้งยากที่จะบอกแน่ชัดว่าลักษณะอะไร สภาพออย่างไรจึงจะเรียกว่า เป็นการกระทำทารุณทางเพศ หรือ incest เนื่องจาก

1. มักเกิดร่วมกับการกระทำทารุณทางร่างกายอย่างรุนแรง ซึ่งบางคนก็ให้การวินิจฉัยว่า เป็นการทารุณทางร่างกาย (Physical abuse)

2. วัฒนธรรม ความเชื่อ และความเห็นของแต่ละสังคมแตกต่างกันมาก ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะบอกให้แน่ชัดว่าอย่างไรเป็นพฤติกรรมทางเพศที่เป็นพยาธิสภาพ เพราะในบางวัฒนธรรมก็มีการแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย ซึ่งเป็นการกระตุ้นเด็กให้มีความสนใจเรื่องนี้ เช่น บางครอบครัวยินยอมให้ลูกนอนกับพ่อแม่จนโต

การทารุณทางเพศในเด็กสามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิด ตามลักษณะของการกระทำ แต่อย่างไรก็ตาม บางรายก็อาจมีลักษณะทั้ง 2 ชนิดปนกัน ได้แก่

1. การกระทำทารุณทางเพศเด็กโดยใช้กำลังบังคับขู่เข็ญ
2. การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กเป็นระยะเวลานาน

การกระทำทารุณทางเพศเด็กโดยใช้กำลังบังคับขู่เข็ญ

ลักษณะนี้ผู้กระทำมักจะทำเพียงครั้งเดียว หรือกระทำจำนวนน้อยครั้ง เด็กผู้เคราะห์ร้าย มักจะเป็นเด็กผู้หญิงอายุระหว่าง 8-10 ปี แต่ก็อาจพบในเด็กเล็ก ๆ ได้ เด็กเหล่านี้มักมีอาการบาดเจ็บทางร่างกายอย่างมาก จนอาจถึงกับพิการ การทารุณทางเพศชนิดนี้ มักจะมาพบแพทย์ในลักษณะฉุกเฉิน

การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กเป็นระยะเวลานาน

ลักษณะนี้พบบ่อยกว่าลักษณะแรก จากรายงานของ Connell (1980) พบถึง 9 ใน 11 รายของกลุ่มเด็กที่ถูกทารุณทางเพศ มักจะเป็นเด็กโตอยู่ในช่วงอายุก่อนเข้าวัยรุ่น และเด็กวัยรุ่นระยะต้น ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเด็กมักจะเป็น พ่อ ญาติพี่น้อง ผู้ใกล้ชิดภายในบ้าน หรืออาจเป็นเพื่อนบ้าน ความสัมพันธ์อาจนานเป็นปี เด็กมักจะเงียบไม่พูดถึงเรื่องนี้เลย โดยที่เด็กบางรายได้รับความพอใจ ความสนใจ ความเอาใจใส่ หรือได้บางสิ่งบางอย่างจากความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ใหญ่ แต่บางรายก็ถูกข่มขู่ไม่ให้พูด

Lukianowicz และ Sarles (1972) กล่าวว่าการกระทำทารุณทางเพศในเด็กชนิดนี้ ย่อมสะท้อนถึงพยาธิสภาพของครอบครัว เช่น มีการหย่าร้าง ไม่มีความอบอุ่น มักพบว่าเป็นครอบครัวใหญ่ มีลูกมาก ยากจนและอยู่ในชุมชนแออัด ผู้กระทำการทารุณทางเพศมักเป็นผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ไม่มีงานทำอาจมีปัญหาด้านบุคลิกภาพแบบไม่บรรลุนิติภาวะ (immature) และเหมือนทารก มีความต้องการทางเพศสูง Weinberg (1983) ได้กล่าวถึงลักษณะ 3 แบบของชายเหล่านี้ คือ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว บุคลิกภาพแบบอันธพาล หรือเป็นพวกที่ชอบเด็ก (pedophilia)

ในรายที่พ่อเป็นผู้กระทำ นำแปลกที่แม่มักจะทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้น แต่จะทำเฉย บางครั้งยังอาจพอใจและสนับสนุนความสัมพันธ์นี้ โดยการทอดทิ้งให้ลูกสาวอยู่ตามลำพังกับพ่อ ในครอบครัวเหล่านี้ แม่มักมีลูกมาก สภาวะทางสังคมไม่ดี มีบุคลิกภาพไม่บรรลุนิติภาวะเหมือนทารก สมยอม ฟังผู้อื่น ไม่สามารถคุ้มครองลูกให้พ้นจากพ่อที่ทำผิดได้ แม้แต่ลูกสาวคนถัดไปก็อาจถูกพ่อมีเพศสัมพันธ์ด้วย ยิ่งกว่านั้นแม่ยังดูเหมือนจะสนับสนุนให้ลูกเป็นผู้ใหญ่เร็วเกินไป โดยมอบหมายให้ลูกทำหน้าที่ของแม่รวมทั้งความสัมพันธ์ทางเพศกับพ่อด้วย

Connell (1980) ได้รายงานลักษณะของเด็กที่ถูกกระทำทารุณทางเพศชนิดนี้ว่า เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่ถูกชักนำหรือบังคับให้มีความสัมพันธ์ทางเพศในขณะที่สรีรวิทยาและสภาพจิตใจยังไม่พร้อม เด็กไม่มีความรู้สึกทางเพศด้วย แต่เขาเรียนรู้ว่าความสัมพันธ์ทางเพศทำให้เขาได้รับในสิ่งที่เขาขาด เช่น ความรัก

ความมั่นคง หรือเป็นสิ่งของต่าง ๆ และเนื่องจากได้เรียนรู้ว่าลักษณะความเป็นหญิงของเขาสามารถเรียกร้องความสนใจได้ ดังนั้นเด็กเหล่านี้มักมีพฤติกรรมยั่ววน ทะเล้น ท้าทาย ยั่วโทสะ เรียกร้องความสนใจด้วยวิธีต่าง ๆ มักแสดงความไม่เป็นมิตรกับมารดา ดื้อดึง เกเร เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์กับพ่อหรือบุคคลที่คล้ายพ่อ (Father figures) ซึ่งความสัมพันธ์นี้ต่อไปจะมีส่วนให้เกิดความขัดแย้งทางใจ เมื่อเขาเติบโตสู่ระยะวัยรุ่น และอาจเป็นสาเหตุให้มีพยาธิสภาพทางใจไปตลอดชีวิตของเขา

สาเหตุของการกระทำทารุณทางเพศเด็ก

สุวัทนา อารีพรรค (2524) กล่าวว่าสาเหตุของการทารุณทางเพศเด็กซึ่งเนื่องมาจากตัวผู้กระทำทารุณเองได้แก่

1. อาจเกิดจากความรู้สึกที่ตนไร้ความสามารถที่จะร่วมเพศได้อย่างสมบูรณ์กับหญิงที่โตแล้ว เช่น มีความรู้สึกองศาตของตนเองเกินไป หรือมีปมด้อยเกี่ยวกับความเป็นชายของตน ทำให้หันมาสนใจเด็ก ซึ่งเขาคิดว่าน่ากลัวน้อยกว่าหญิงสาว
2. อาจเกิดจากความรู้สึกก้าวร้าวขมขื่นและอาฆาตแค้นผู้หญิงในจิตใจไร้สำนึก ซึ่งมีบ่อย ๆ เกิดหลังการพิพาทกับภรรยา ถูกภรรยาดูถูกหรือด่า ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาแบบนี้อาจนำไปสู่ความวิปริตทางเพศอย่างอื่นได้ด้วย เช่น exhibitionism, sexual assault, sodomy หรือ rape
3. ครอบครัวยุติธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้กระทำทารุณทางเพศเด็กกับบิดาไม่ดี ทำให้ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะที่เป็นเพศตรงข้ามได้

สาเหตุที่ก่อให้เกิดเด็กถูกทารุณทางเพศ

อัมพล สุอำพัน (2527) กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กถูกทารุณทางเพศนั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเด็น คือ

1. จากครอบครัว ผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่
 - 1.1 ผู้ปกครองที่มีอายุน้อย หรือมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และบุคลิกภาพเป็นเด็กกว่าอายุ ต้องพึ่งผู้อื่นอยู่เสมอ เกิดความสับสนในการแสดงบทบาทของตนเอง ทำให้ไม่สามารถปกป้องเหตุร้ายที่เกิดขึ้นกับเด็กได้ เช่น ครอบครัวที่มีพ่อเป็นหัวหน้า แม่อ่อนแอทางอารมณ์และบุคลิกภาพ จึงไม่สามารถปกป้องลูกที่ถูกพ่อทารุณกรรมได้ หรือครอบครัวที่มีลูกชายคนโตเป็นผู้รับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว เมื่อมีเหตุการณ์ทารุณกรรมทางเพศต่อน้องสาว แม่รับรู้แต่ไม่พยายามช่วยเหลือปกป้อง แต่บางครั้งอาจสนับสนุนให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นเพราะต้องการให้ตนเองเกิดความมั่นคงในสถานภาพของครอบครัว เป็นต้น

1.2 เกิดปัญหาขึ้นมาในครอบครัว เช่น ครอบครัวที่ต้องมุ่งทำมาหากิน จนต้องทิ้งลูกให้อยู่ตามลำพัง ครอบครัวที่พ่อหรือแม่ติดอยู่ในอบายมุข สิ่งเสพติดต่าง ๆ ครอบครัวแตกแยก ครอบครัวที่ต้องเร่งร้อนทำงานทำ ทำให้ไร้ที่พึ่งอาศัยที่ปลอดภัย ครอบครัวที่มีลูกจำนวนมาก เป็นต้น

1.3 สัมพันธภาพภายในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ เช่น พ่อหรือแม่ ไม่เคยเลี้ยงดูลูกคนนี้เลย เป็นลูกที่ติดมากับคู่สมรสใหม่ เป็นต้น

1.4 เคยมีประสบการณ์ได้รับการทารุณในวัยเด็ก เช่น มีประวัติว่าถูกทอดทิ้ง พบการทะเลาะตบตีของพ่อแม่เป็นประจำ จนเห็นว่าก้าวร้าวที่รุนแรงเป็นสภาพปกติ สะสมเป็นบุคลิกภาพแบบก้าวร้าว หรืออัมพาต มักพบในกรณีที่ชอบชมชื่นเด็ก

1.5 มีความผิดปกติทางเพศ เช่นชอบทารุณกรรมทางเพศผู้อื่น ชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก มีความต้องการทางเพศสูง เป็นต้น

1.6 สัมพันธภาพทางเพศระหว่างคู่สมรสล้มเหลว เช่น คู่สมรสไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเพียงพอ คู่สมรสอยู่ในภาวะเจ็บป่วย จึงใช้เด็กที่อยู่ใกล้ชิดเป็นเครื่องทดแทน

2. จากเด็ก

2.1 เป็นเด็กที่มีการเจริญเติบโตเร็วและเป็นสาวกว่าวัย จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดเหตุการณ์ร้ายได้ง่าย

2.2 เด็กใช้การเรียนรู้ว่าความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้ได้รับสิ่งที่เขาขาดหายไป เช่น ความรัก ความมั่นคง หรือสิ่งของต่าง ๆ มักพบในกรณีมีเพศสัมพันธ์กับพ่อ บุคคลคล้ายพ่อหรือพี่น้องในครอบครัวเดียวกับเด็ก

2.3 เด็กมักมีขีดจำกัดในการปกป้องตนเอง โดยเฉพาะเด็กเล็ก เด็กพิการปัญญาอ่อน เด็กด้อยโอกาส เช่น เด็กชาวเขา เด็กชนบทห่างไกล เด็กการศึกษาต่ำ จึงง่ายต่อการถูกล่อลวงบังคับ และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

นอกจากนี้ Connell (1980) ได้รายงานพบว่าส่วนใหญ่ลักษณะของเด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีเชาวน์ปัญญาปกติ แต่มีผลการเรียนต่ำ สมาธิและความสนใจสั้น ไม่ค่อยมีความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ได้มีการศึกษาถึงพัฒนาการทางด้านจริยธรรม แต่บอกได้ยากเพราะเด็กก่อนวัยรุ่นเป็นระยะที่กำลังมีการพัฒนาของแนวความคิดทางด้านจริยธรรม ดังนั้นจึงบอกยากกว่าเด็กเหล่านี้มีพัฒนาการของจริยธรรมดีหรือไม่ดี เพียงแต่บอกว่าพฤติกรรมของเขาขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งส่วนใหญ่เด็กเหล่านี้รู้ว่าสิ่งที่ประพฤตินั้นไม่ถูกต้อง แต่ถึงแม้ว่า เด็กจะรู้ว่าไม่ถูกต้องแต่ผู้เป็นพ่อหรือผู้กระทำกลับกระตุ้น และชักจูงให้ทำ เด็กจึงเกิดความสับสนไม่แน่ใจ ว่าสิ่งใดถูกต้องกันแน่ ผลทำให้เกิดความขัดแย้งในจิตใจอย่างมาก ซึ่งบางราย

แสดงออกมาเป็นอาการทางอารมณ์ เช่น กังวล ซึมเศร้า หรือมีอาการทางกาย เช่น ปวดท้อง ปวดศีรษะ เป็นต้น

3. สังคม

3.1 รูปแบบของสังคมเปลี่ยนไปจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ทำให้ความเป็นอยู่และแบบแผนของชีวิตในสังคมเปลี่ยนไปด้วย เช่น มีจำนวนครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปอย่างฉาบฉวย ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สัมพันธภาพในครอบครัวลดลงจากการที่ต้องออกจากบ้านตั้งแต่เช้าตรู่กลับถึงบ้านค่ำ ย้ายถิ่นฐานจากชนบทเข้าสู่เมืองเกิดปัญหาขาดที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัย

3.2 ค่านิยมบริโภคนิยมหรือวัตถุนิยมสูงขึ้น ทำให้ทุกคนต่างแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองเพิ่มขึ้น เด็กจึงเป็นประชากรที่สังคมเอาเปรียบมากที่สุด เช่น พ่อ แม่ ชายลูกเป็นโสเภณีเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัว เด็กประกอบอาชีพโสเภณี เพื่อต้องการมีรายได้มาตอบสนองความต้องการของตน

3.3 มีค่านิยมทางเพศที่ผิด ๆ ในสังคม เช่น ค่านิยมเบ็ดพรหมจรรย์ ความกลัวทางเพศเด็ก แทนการเที่ยวหญิงโสเภณี เพราะคิดว่าเด็กจะปลอดภัยจากโรคโดยเฉพาะโรคเอดส์และกามโรค

เหตุที่กล่าวว่าการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กเป็นภัยที่น่าเป็นห่วง เพราะคนส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อว่าพฤติกรรมทางเพศควรเป็นเรื่องปกปิด พูดคุยในกลุ่มผู้สนิท ผู้ประกอบพฤติกรรมทางเพศต้องอยู่ในวัยที่เหมาะสม มีความสมยอมซึ่งกันและกัน จึงจะเกิดความสุขร่วมกัน แต่การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กนั้นส่วนใหญ่มักเกิดจากการที่ผู้ใหญ่ใช้กำลังบังคับข่มขู่ เด็กจึงเป็นผู้รับความเจ็บปวด ซอกแซกจากการกระทำทั้งด้านร่างกายและจิตใจ กตเก็บฝังแน่นเข้าสู่จิตใต้สำนึกยากที่จะลบล้างประสบการณ์ที่เลวร้ายให้หมดไปได้

ผลกระทบต่อเด็กที่ถูกกระทำทารุณทางเพศ

อัมพล สุอำพัน (2527) กล่าวถึงผลกระทบต่อเด็กที่ถูกทารุณทางเพศว่า ยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัดว่าผลกระทบระยะยาวของ incest จะเป็นประการใด แต่อย่างไรก็ตามการทารุณทางเพศแก่เด็ก และ incest ก็เป็นภาวะที่ควรให้ความสำคัญและประสานงานกันในการรักษา เพราะนอกจากเด็กเหล่านี้จะได้รับอันตรายจากการบาดเจ็บทางร่างกายแล้ว ยังมีผลกระทบต่อจิตใจเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยที่กำลังพัฒนา ประสบการณ์เลวร้ายที่เขาได้รับจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาบุคลิกภาพ และความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องเพศของเขาในวันข้างหน้า

Bender และ Blau (1937) เชื่อว่า incest ไม่มีผลกระทบต่อเด็กมากนัก ถ้าพฤติกรรมนี้เกิดก่อนที่เด็กจะเข้าวัยรุ่น

Rausmussen (1934) ศึกษาเด็กหญิง 54 คน ที่มีประวัติ incest ระหว่างอายุ 9 - 14 ปี พบว่าเด็ก 46 คนปกติดี แต่ incest ที่เกิดในวัยรุ่นจะเกิดรอยแผลในจิตใจได้มากกว่า ซึ่งอาจเป็นเพราะในวัยนี้มีความรู้สึกผิดชอบรุนแรงกว่า รู้ว่าอะไรปกติ อะไรไม่ปกติ และอยู่ในระยะที่กำลังพัฒนาด้านภาพพจน์ของตัวเองและเอกลักษณ์ทางเพศ

Lukianowicz (1972) ได้ศึกษาเด็กผู้หญิง 26 คนที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับพ่อ พบว่ามีเพียง 6 รายเท่านั้นที่ไม่มีปัญหา ปัญหาที่พบใน 20 รายประกอบด้วย psychopath สำส่อนทางเพศ ติดยาเสพติด บางรายมีอาการทาง hysteria ไม่มีความรู้สึกทางเพศหลังแต่งงาน บางรายงานว่า สาเหตุของการเป็นโสเภณีเกี่ยวข้องกับ incest

Burton (1968) รายงานว่าเด็กพวกนี้ไม่ค่อยแสดงความรู้สึกผิด (guilt) แต่อย่างใด ซึ่งอาจเป็นเพราะมาจากครอบครัวที่ขาดความรัก ความอบอุ่น จริยธรรม และความรู้สึกผิดชอบไม่พัฒนาเท่าที่ควร และว่าเด็กเหล่านี้สามารถเติบโตมีพัฒนาการและสามารถปรับตัวได้ดีพอสมควร

Draucker (1993) ได้ศึกษาถึงผลกระทบจากการถูกทารุณทางเพศในผู้ใหญ่ซึ่งถูกทารุณทางเพศในวัยเด็ก พบว่ามีผลกระทบทางจิตใจได้หลายลักษณะ ได้แก่ ความรู้สึกถูกทอดทิ้ง, ความรู้สึกเป็นผู้ด้อยค่า, ความก้าวร้าว, ความไม่เชื่อใจบุคคลรอบข้าง, ความรู้สึกอับอายและรู้สึกผิด, ขาดความมั่นใจในตัวเอง, ขาดความมีชีวิตชีวาและมีปัญหาทางเพศ

อัมพล สุอำพัน (2527) กล่าวว่าบาดแผลจากการถูกข่มขืนจะไม่หายไป โดยเฉพาะถ้ามีการบาดเจ็บทางกายด้วย มองแผลครั้งใดก็จะเตือนให้นึกถึงเหตุการณ์นั้น

ผลกระทบในเด็กเล็กต่ำกว่า 7 ขวบลงมา ส่วนใหญ่เวลามีปัญหาทางจิตใจมักจะออกมาทางด้านชีวภาพ ทางร่างกาย คือมีปัญหาด้านการกิน การนอนการขับถ่าย (เพ็ญแข ลิ้มศิลา, 2537) เด็กที่เคยพูดได้ หัวเราะร่าเริง แจ่มใสก็กลับพูดไม่ได้ จำแม่ไม่ได้ ตัวอย่าง มีเด็กหญิง อายุ 6 ขวบ มาพบแพทย์ ด้วยอาการไม่ยอมกินข้าว พฤติกรรมเปลี่ยน ไม่สามารถจะอยู่ได้เหมือนตอนปกติ จากประวัติที่มาคือถูกพ่อแท้ ๆ ข่มขืนแม่ไม่สามารถปกป้องลูกได้เพราะแม่ค่อนข้างปัญญาอ่อน สามีข่มขืนลูกต่อหน้า ตัวก็จำยอม ไม่สามารถขัดขวาง เก็บเรื่องไว้จนกระทั่งเด็กเป็นแผลอักเสบ แล้วติดโรคหนองใน แม่จึงต้องพาไปตรวจ พ่อเรื่องแตก

ตำรวจก็มาจับพ่อ พ่อไปถูกขังแล้วผูกคอตายในห้องขัง เด็กคนนี้รักพ่อมาก และไม่รู้ว่าสิ่งที่พ่อกระทำต่อตน เป็นการกระทำที่ซ่มซนทารุณกรรม เด็กคิดไปว่าพ่อเล่นด้วย เมื่อพ่อเสียชีวิตไป เด็กเศร้าและรบเร้าให้แม่พาไปหาพ่อตลอดเวลา เรียกหาพ่ออยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งกินไม่ได้นอนไม่หลับ เด็กจะบอกว่าพ่อชอบเล่นด้วย เจ็บ ๆ (ซึ่งหมายถึงการซ่มซน) เดิมเด็กอยู่กับปู่ย่า พอเข้าถึงแก๊งกรรม ปู่ก็จะเล่นเจ็บ ๆ อย่างนี้มาตั้งแต่เด็ก อายุ 5 ขวบ

ผลกระทบในเด็กโต จะมีผลกระทบทางจิตใจสูงมาก เช่นอาจมีผลกระทบทางการเรียน ผลกระทบทางสังคม เด็กอาจแยกตัวจากสังคม เมื่อเด็กโตขึ้นอาจทำให้เด็กมีความคิดเกี่ยวกับคู่ครองไม่ถูกต้อง มองว่าชีวิตคู่และเรื่องทางเพศเป็นเรื่องไม่ดี กลัวที่จะมีสัมพันธ์ทางเพศกับสามี ในขณะที่บางคนอาจกลายเป็นคนล่าสอน ทางเพศ ด้านความรู้สึก จะรู้สึกเสียใจเศร้าหมอง รู้สึกมีวาติ บางคนอาจมีบุคลิกเปลี่ยน ขาดความมั่นใจ

นอกจากนี้ ผลกระทบไม่ใช่เฉพาะตัวเด็กซึ่งถูกกระทำเท่านั้น ยังมีแม่บางรายที่มากพบแพทย์ด้วยอาการคลุ้มคลั่ง ปวดหัว อยากตาย และอยู่ในสภาพจิตใจที่แย่มาก ตัวอย่างเช่น “ผู้ป่วยหญิงรายหนึ่งมากพบแพทย์ด้วยอาการดังกล่าว จากประวัติผู้หญิงคนนี้ แต่งงานไปกับผู้ชายที่มีการศึกษาด้วยกัน สามี มีประวัติชอบเด็ก เดิมชอบยุ่งกับคนใช้เสมอ ๆ และชอบตีแม่เหล้า ครอบครัวนี้มีลูกสาว 5 คน ทุกคนถูกพ่อซ่มซนหมด หลังจากมีประจำเดือน อายุราว 13-14 ปี ” (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2537)

ผลกระทบในแง่ความสัมพันธ์ กรณีที่เด็กถูกพ่อซ่มซน เด็กจะทั้งรักทั้งเกลียด รู้สึกไม่มั่นใจ กลัวขาดที่พึ่ง หากเป็นเด็กเล็กเห็นผู้ชายแล้วเด็กจะวิ่งหนี ร้องไห้ บางคนฝังใจไปจนโตและผลกระทบตกไปถึงลูก โดยเฉพาะลูกที่เป็นผู้ชาย เพศเดียวกับผู้ที่เคยซ่มซนเธอมา อาจจะไม่เกลียดลูกที่เป็นผู้ชายตลอดมาแล้วก็ไม่ยอมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับลูกที่เกิดมา และกลายเป็นปัญหาลูกโซ่ที่ไม่มีวันสิ้นสุดต่อไป

อาการที่พบบ่อยในเด็กเล็กที่ถูกทารุณทางเพศ ได้แก่

1. เบื่ออาหาร
2. นอนหลับยาก
3. มีฝันร้ายบ่อย ๆ
4. บัสสาวะรดที่นอน
5. ร้องไห้งอแงโดยไม่มีเหตุผล
6. ไม่ยอมไปโรงเรียน

7. กลัวยุทธแปลงหน้าหรือสถานการณ์แปลก ๆ
8. กลัวยุทธโคลงบุคคลหนึ่งซึ่งมักเป็นบุคคลที่ก่อเหตุ
9. กลัวยุทธจะเล่นคนเดียว
10. หนีออกจากบ้าน
11. อารมณ์เศร้า เฉยเมย แยกตัว
12. ออดอ้อนกวนผู้ใหญ่ ไม่ยอมห่าง
13. จินตนาการที่เด็ก ๆ มีขณะเล่นเปลี่ยนไปในทำนองทารุณ โหดร้าย มีเหยื่อผู้รับเคราะห์
14. อาบน้ำทำความสะอาดตัวบ่อย ๆ ผิดสังเกต เพราะมีความคิดว่าตนเองสกปรก

Conerly (1982) แนะนำว่าหากพบมากกว่า 3 อาการขึ้นไปให้สงสัยว่าเด็ก อาจถูกทารุณทางเพศโดยในเด็กเล็กจะพบบ่อยที่มีอาการทางกาย เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง คลื่นไส้อาเจียน รวมทั้งหมกมุ่นในกิจกรรมทางเพศ เช่น สำเร็จความใคร่ด้วยตนเองบ่อย ๆ หรือริเริ่มกิจกรรมทางเพศกับเด็ก หรือผู้ใหญ่อื่น ๆ ในเด็กโตหรือเด็กวัยรุ่น พบได้บ่อยใน 3 ลักษณะ คือ ซึม แยกตัว หรือหนีออกจากบ้านหรือพยายามฆ่าตัวตาย

การป้องกันและรักษา

การป้องกัน

แนวทางการป้องกันไม่ให้เด็กถูกทารุณทางเพศมีดังนี้

1. ให้ความสนใจกับบิดามารดา หรือครอบครัวที่อาจก่อการทารุณกรรมผู้เยาว์ได้ โดยเฉพาะจากสถานที่ตรวจรับฝากครรภ์ พยายามดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดต่อคู่สมรสที่อายุน้อยที่มีปัญหาความบีบคั้นทางด้านเศรษฐกิจการเงิน แนะนำการใช้วิธีคุมกำเนิดแก่ผู้ที่ยังไม่พร้อมที่จะมีบุตร อนุญาตให้มีการทำแท้งโดยถูกกฎหมายเมื่อมีการตั้งครรภ์อันไม่พึงประสงค์ เพราะเชื่อด้านคุณภาพของชีวิต (Quality of life) มากกว่าสิทธิที่จะเกิดมามีชีวิตที่ยากเย็นแสนเข็ญ (The right to live) (ดวงใจ กสานติกุล, 2527)
2. ให้ความรู้และคำแนะนำแก่เด็กวัยรุ่นหรือผู้ที่เตรียมตัวสมรส ว่าชีวิตคู่หรือชีวิตครอบครัวมีพันธะทางภาระหน้าที่ ไม่ใช่จะมีแต่ความสุขราบรื่นเสมอไป แต่ชีวิตคู่เป็นการเริ่มต้นของปัญหาและความรับผิดชอบ
3. ให้บริการด้านการรักษาให้คำแนะนำตามศูนย์สุขภาพจิตต่อครอบครัวที่มีปัญหา โดยพยายามให้ความรู้ต่อชาวบ้านทั่ว ๆ ไปให้รู้และเข้าใจถึงความต้องการของเด็ก การเจริญเติบโตและการพัฒนาของเด็ก

โดยใช้ไปสเตอร์หรือบรมพรืด้านทักษะในการอบรมสั่งสอนเด็กตามวิทยาลัยหรือโรงเรียนผู้ใหญ่ หรือมีบริการโทรศัพท์ฉุกเฉิน (Lifeline service) เป็นโอกาสให้บิดามารดาที่อยู่ในภาวะบีบคั้นตั้งเครียดโทรศัพท์มาปรึกษา เพื่อระบายอารมณ์หรือขอคำแนะนำ

4. มีกฎหมายห้ามใช้การลงโทษเยี่ยงตีที่รุนแรงในการอบรมสั่งสอนเด็ก ควรถือว่าเด็กมีสิทธิทางกฎหมายทัดเทียมบิดามารดา หรือผู้ใหญ่ การทำร้ายทุบตีเด็กถือเป็นความผิด

การรักษาผู้ที่กระทำทารุณทางเพศเด็ก

หลักการรักษาผู้ที่กระทำทารุณทางเพศเด็กมี ดังนี้คือ

การทำจิตบำบัดได้ผลพอสมควร แต่มีบางรายกลับไปทำซ้ำอีก พ่อที่เข้มข้มลูกบางรายมีความผิดปกติทางจิต มีบุคลิกภาพผิดปกติ ถูกเลี้ยงดูมาแบบผิด ๆ ซึ่งกรณีเช่นนี้การรักษาที่ดีที่สุดก็คือการรักษาทางจิต

การทำครอบครัวยุติบัต ในกรณีที่พ่อเข้มข้มลูก หรือเด็กถูกบุคคลในครอบครัวเข้มข้ม อาจช่วยได้บ้างในแง่ของการแก้ไขเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เพราะสาเหตุส่วนใหญ่ของ incest ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นในครอบครัวที่มีปัญหา

การจำคุกมีผลน้อยในการแก้ความวិปริตนี้ แต่สังคมทั่วไปคิดว่ายังเป็นวิธีป้องกันที่ดี ไม่ให้เกิดพฤติกรรมนี้อีก อย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง (สุวทนา อารีพวรรค, 2524)

นอกจากนี้บทลงโทษที่รุนแรงเกินไปอาจให้ผลทั้งคุณและโทษ (วิชา มหาคุณ, 2537) เช่นถ้าลงโทษถึงประหารชีวิต เทียบอาจเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะจำเลยคิดว่าถึงอย่างไรก็ถูกประหารอยู่แล้ว เขาก็จะพยายามปกปิดความผิดโดยจะฆ่าเหยื่อเสีย

หลักการรักษาและการป้องกันซึ่งปฏิบัติในต่างประเทศ

1. คู่ครองผู้เยาว์และลงโทษผู้กระทำการทารุณ เจ้าหน้าที่จากศูนย์พิทักษ์เด็ก จะหาสถานที่ที่ปลอดภัยให้กับผู้เยาว์ที่หากอยู่กับครอบครัวต่อไปก็อาจจะได้รับอันตรายมากขึ้น โดยจัดให้อยู่กับญาติผู้ใหญ่ของเด็ก (หากมี) หรือฝากเลี้ยงไว้กับครอบครัวบุญธรรม (foster family) ที่มีจิตใจรักเด็กและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี หรือรับเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์อันเป็นวิธีสุดท้าย หากไม่มีทางเลือกอย่างอื่น

ในสหรัฐอเมริกา แพทย์ พยาบาล เมื่อพบเห็นเด็กที่ถูกทารุณกรรม จะต้องรายงานต่อศูนย์พิทักษ์เด็กหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจภายใน 72 ชั่วโมง ถ้าหากผู้เยาว์ได้รับบาดเจ็บรุนแรง หรือถูกทำมิดีมิร้ายทางเพศ บุคคลที่ก่อเหตุจะถูกจับกุมตัวและจำคุกโดยไม่มีประกัน ในรายที่ไม่รุนแรงและแพทย์ไม่คิดว่าจะเป็นอันตรายต่อชีวิตเด็ก ก็จะทำให้เด็กอยู่กับครอบครัวต่อไป แต่จะมีคำสั่งจากศาลให้ห้ห้ครอบครัว คือ บิดามารดาและเด็กไปรับการรักษาและคำแนะนำทางด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อแก้ไขปัญหาในครอบครัวหรือปัญหาส่วนตัวจากคลินิกจิตเวชเด็ก ซึ่งประสานงานโดยเจ้าหน้าที่จากศูนย์พิทักษ์เด็ก ซึ่งรับรายงานเป็นแบบฟอร์มจากแพทย์ ส่วนใหญ่แพทย์ไม่จำเป็นต้องไปให้การในศาล ในกรณีจิตแพทย์ให้การวินิจฉัยบิดามารดาของเด็กว่ามีสภาพอารมณ์จิตใจ และบุคลิกภาพบกพร่องไม่เหมาะสมที่จะเลี้ยงดูบุตร (Unfit parents) เด็กก็อาจจะอยู่กับครอบครัวบุญธรรมตลอดไป โดยรัฐช่วยเหลือค่าใช้จ่ายบ้าง หรือศาลเยาวชนจะพิจารณายกเด็กให้เป็นบุตรบุญธรรมในกรณีที่มีผู้ต้องการ

จะเห็นได้ว่าประเทศที่เจริญแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ให้ความสำคัญกับปัญหาเ็นมาก โดยถือเป็นงานระดับชาติในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของประชาชน การปฏิบัติทั้งหมดมีหลักว่า "...เด็กมีสิทธิ์ได้รับความรัก ความอบอุ่น เป็นที่ต้องการ และได้รับความปกป้องคุ้มครอง ..."

2. รักษาหรือฟื้นฟูบุคลิกภาพ และสภาพอารมณ์จิตใจของบิดามารดา และป้องกันการทารุณกรรมซ้ำอีก เพราะลักษณะสำคัญของภาวะทารุณกรรมผู้เยาว์ คือ เกิดขึ้นซ้ำ ๆ และทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเด็กอาจเสียชีวิตได้ โดยมีหลักดังนี้

2.1 กำหนดขอบเขตที่พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนเด็กโดยการลงโทษ ห้ามใช้การลงโทษเสียสติอย่างทารุณ ซึ่งไม่เป็นวิธีที่ได้ผลในการสั่งสอนเด็ก หากใช้พร่ำเพรื่อ เพราะทำให้เด็กเกิดความแค้นโกรธเจ็บช้ำน้ำใจ และเคียดแค้น มีความรู้สึกว่าเป็นที่เกลียดชังมากกว่าจะเรียนรู้ความประพฤติที่ถูกต้องตามที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการ

2.2 ให้ความรู้แก่บิดามารดาในด้านการเจริญเติบโต การพัฒนาและความสามารถตามวัยของเด็ก ช่วยลดปัญหาและความคับแค้นใจในครอบครัวระหว่างบิดามารดาและบุตร

2.3 ใช้จิตบำบัดเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มบำบัด (Individual or group therapy) ช่วยให้บิดามารดาเพิ่มความเคารพ ความมั่นใจในตนเอง ควบคุมอารมณ์โกรธได้ดีขึ้น แก้ไขบุคลิกภาพและปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจ ฟื้นฟูสมรรถภาพช่วยให้รับผิดชอบภาระหน้าที่ของตนเองดีขึ้น

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กถูกรุณทางเพศในประเทศไทย

สรุปจาก แนวทางในการป้องกันแก้ไขการละเมิดสิทธิเด็กในประเทศไทย ของ สรรพสิทธิ์ คุมประพันธ์ (2535)

1. สิทธิและอำนาจหน้าที่ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมายแห่งทั่วไป โดยหลักมีเนื้อหาสาระอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 หลักทั่วไป ลักษณะ 2 บุคคล ซึ่งมีเจตนาเพื่อคุ้มครองมิให้ผู้ใดเอาตัวเอาเปรียบเด็ก ซึ่งต้องประสมการณ์ชีวิตและวุฒิภาวะในการทำนิติกรรมหรือก่อนนี้ใด ๆ โดยกำหนดให้ต้องผ่านความเห็นชอบของผู้ปกครองหรือให้ผู้ปกครองกระทำแทน

ตามหลักทั่วไปใน ป.พ.พ.มาตรา 1566 วรรคแรก และป.พ.พ.มาตรา 1569 เกี่ยวกับการกำหนดให้ บิดามารดาเป็นผู้มีสิทธิหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลบุตร เว้นแต่เกิดกรณีบิดามารดาถูกเพิกถอนอำนาจตามป.พ.พ.มาตรา 1582 หรือไม่มีบิดามารดา อาจร้องขอให้ศาลตั้งผู้อื่นเป็นผู้ปกครองก็ได้ตาม ป.พ.พ.มาตรา 1585 บิดามารดาจึงมีบทบาทสำคัญที่สุดในการคุ้มครองดูแลผู้เยาว์ มิให้ถูกผู้อื่นแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบหรือเอาตัวเอาเปรียบผู้เยาว์ ปัญหาอยู่ที่ หากบิดามารดาเป็นผู้แสวงหาประโยชน์จากบุตรผู้เยาว์เสียเองจะแก้ไขอย่างไร คำตอบก็คือต้องยื่นคำร้องต่อศาลขอเพิกถอนอำนาจปกครอง หรือขอให้ศาลใช้อำนาจเรียกให้บิดามารดาหาประกันอันสมควรในการจัดการทรัพย์สินของบุตร ตลอดจนการมอบคืนทรัพย์สินนั้น ตามนัยของ ป.พ.พ.มาตรา 1597 (1)

ปัจจุบันความซับซ้อนไม่ได้อยู่เพียงการแสวงหาประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินโดยสภาพ เช่นเงินทองเท่านั้น แต่ยังมีแสวงหาประโยชน์จากเด็กในรูปอื่น ๆ เช่น การทำสัญญาให้เด็กรับจ้างถ่ายแบบโฆษณาสินค้าหรือการแสดงอื่น ๆ ที่ถือเป็นการทารุณทางเพศเด็ก ที่เป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพของเด็ก ซึ่งยังไม่มียาระละเอียดในกฎหมายคุ้มครองไปถึง

2. สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความ ในกรณีที่เด็กเกิดมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่กับบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หากจำเป็นต้องเสนอคดีของตนต่อศาล จำต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมเสียก่อน หากเด็กไม่มีบิดามารดาในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมหรือบิดามารดาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ ศาลก็อาจใช้ดุลพินิจอนุญาตให้เด็กดำเนินการเอง หรือตั้งผู้แทนเฉพาะคดีให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 56 วรรค 1, วรรคท้าย สาระสำคัญของเรื่องอยู่ที่ การดำเนินการทางกฎหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานหรือสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิตและเสรีภาพ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 1(4), 5 (1) และ 6 โดยกฎหมายเน้นหนักให้การแสดงบทบาทหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองเด็กไว้ที่บิดามารดา ซึ่งก็เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับสภาพทางธรรมชาติ และความสัมพันธ์ที่เป็นจริงระหว่างบิดามารดากับบุตร ทั้งนี้อยู่ภายใต้สมมติฐานที่ว่า บิดามารดาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ควรเป็น มิใช่กรณีที่บิดามารดาไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้สิทธิหน้าที่ของตน

ไปละเมิดสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิตและเสรีภาพเช่น กระทำทารุณทางเพศเด็กเสียเอง ซึ่งได้ก่อปัญหาในทางปฏิบัติในแง่การแสดงเจตนาที่แท้จริงของเด็กต่อการดำเนินการทางกฎหมายเมื่อตนเองได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญา และแม้ว่าในประเด็นนี้ กฎหมายจะบัญญัติป้องกัน ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 6 แล้วก็ตาม แต่เมื่อไม่มีรายละเอียดพอ รวมทั้งเป็นการกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขโดยศาล ไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทันที จึงทำให้การปิดช่องว่างของกฎหมายมาตรานี้ไม่มีบทบาทคุ้มครองเด็กได้อย่างแท้จริง

มาตรา 6 ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือเป็นผู้วิกลจริต หรือคนไร้ความสามารถไม่มีผู้อนุบาล หรือซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรมไม่สามารถจะทำการตามหน้าที่โดยเหตุหนึ่งเหตุใด รวมทั้งมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถนั้น ๆ ญาติของผู้นั้น หรือผู้มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับอัยการร้องต่อศาลขอให้ตั้งเขาเป็นผู้แทนเฉพาะคดีได้

จะเห็นได้ว่า ผู้ที่สามารถแสดงบทบาทเข้าไปดำเนินการคุ้มครองสิทธิของเด็กกรณีที่บิดามารดามีปัญหา ดังกล่าวข้างต้นคือญาติของเด็กกับผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เท่าที่ผ่านมาผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องตามการตีความของศาลฎีกา อาจหมายถึงพนักงานสอบสวนได้ แต่คงไม่อาจรวมถึงองค์การพิทักษ์สิทธิเด็กเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก เพราะมโนทัศน์ (concept) เกี่ยวกับบทบาทขององค์การพิทักษ์สิทธิเด็กยังไม่ปรากฏในระบบกฎหมายไทย

จุดอ่อนที่สุดของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 6 อยู่ที่การคุ้มครองเด็กจะเริ่มขึ้นภายหลังการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น และเป็นมาตรการที่ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาในศาลก่อน โดยขณะที่ เกิดการกระทำความผิดจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ เด็กยังคงอยู่ในอารักขาหรือการปกครองดูแลของบิดามารดาผู้มีประโยชน์ขัดแย้งกันกับผู้เยาว์ จึงมีผลทำให้การดำเนินการทางกฎหมายที่เป็นจริงไม่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะการแสดงเจตนาของบุตรผู้เยาว์ย่อมไม่สามารถแสดงออกได้อย่างแท้จริง ว่าตนต้องการอย่างไรในคดีนั้น ๆ หรือมีผลทำให้คำให้การทั้งชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีในศาลบิดเบือนจากความเป็นจริงได้ง่าย จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติเพิ่มเติมในเรื่องขั้นตอนเข้าแทรกแซงของรัฐที่ควรจะเริ่มขึ้นตั้งแต่ขณะที่การกระทำความผิดต่อเด็กเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังอาจพิจารณาถึงการแยกเด็กออกมาจากการปกครองของบิดามารดาชั่วคราวเป็นต้น

นับเป็นเรื่องถูกต้องที่กฎหมายให้บิดามารดาแสดงเจตนาแทนเด็กในเรื่องต่าง ๆ เพราะเด็กไม่อาจแสดงเจตนาของตนได้ด้วยเหตุผลหลายประการ ยกตัวอย่างเช่น กรณีมีผู้อุ้มเด็กทารกโดนข่มขืนใจไปกับตนโดยสภาพทารกไม่อาจแสดงเจตนาใด ๆ ได้ว่าถูกข่มขืนใจหรือไม่ กฎหมายจึงบัญญัติความผิดฐานพรากเด็ก

ขึ้นมา เพื่อให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองแสดงเจตนาแทนว่า การพาเด็กทารกไปลักษณะใดเป็นเรื่องที่ละเมิดต่อเสรีภาพของเด็ก ด้วยการดำเนินคดีกับผู้พาทารกไปในข้อหาพาเด็ก อย่างไรก็ตาม มีข้อเท็จจริงจำนวนมากที่เห็นได้ชัดเจนว่า การพาทารกไปลักษณะนั้นเป็นการละเมิดเสรีภาพของทารกอย่างแน่นอนแม้บิดามารดาจะยินยอมก็ตาม เช่นการที่บิดาหรือมารดานำทารกหรือเด็กไปขายให้แก่ผู้อื่น รัฐจึงควรมีบทบาทแสดงเจตนาแทนเด็กได้ทันทีโดยไม่ต้องคำนึงว่าบิดามารดาของเด็กจะมีความคิดเห็นอย่างไร ด้วยการขอให้แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และผู้มีอำนาจหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงในคดีนั้นแถลงข้อเท็จจริงและความเห็นต่อศาลประกอบด้วย และศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายก็ควรเป็นศาลเด็กโดยเฉพาะด้วย

3. ข้อจำกัดสิทธิเด็กอันเกี่ยวเนื่องกับบิดามารดา มาตรา 1562 ผู้ใดจะฟ้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญามีได้ แต่เมื่อผู้นั้นหรือญาติสนิทของผู้นั้นร้องขอ อัยการจะยกขึ้นว่ากล่าวก็ได้

ตามกฎหมายมาตรานี้ไม่ได้ห้ามเป็นเด็ดขาดว่าบุตรจะฟ้องบิดามารดาไม่ได้เลย เพียงแต่ต้องขอให้พนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดีแทน ไม่อาจแต่งทนายเข้าไปดำเนินการเอง โดยตัวบุตรเองหรือญาติเป็นผู้ร้องขอต่ออัยการ ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ในที่นี้ข้อพิจารณาเฉพาะส่วนที่เป็นคดีอาญาคือ คดีที่บิดามารดากระทำการละเมิดสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิต และเสรีภาพของบุตร

แม้ว่ากฎหมายจะอนุญาตให้บุตรสามารถร้องต่ออัยการได้ด้วยตนเองก็เฉพาะบุตรที่มีวุฒิภาวะเพียงพอจะกระทำได้ เช่น วัยวุฒิและการศึกษาที่เอื้อให้เกิดความสำนึกเพียงพอต่อการแสดงเจตนาของตน หากเป็นเด็กเล็ก ๆ เด็กอ่อนหรือทารกที่ถูกบิดาหรือบุพการีกระทำทารุณทางเพศย่อมไม่อาจดำเนินการได้ แต่ก็ยังมีช่องให้ญาติเข้าไปมีบทบาทดำเนินการแทนเด็กได้ อย่างไรก็ตามด้วยอิทธิพลของจารีตประเพณี ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดโดยทั่วไปว่า เรื่องระหว่างบิดามารดาและบุตรเป็นเรื่องภายในครอบครัวที่ผู้อื่นแม้จะเป็นญาติก็ไม่กล้าเข้าไปเกี่ยวข้อง จากประสบการณ์เกี่ยวกับคดีละเมิดสิทธิเด็กภายในครอบครัวของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กจำนวนนับร้อยกว่าคดี มีเพียง 2 - 3 คดีเท่านั้นที่ญาติกล้าพอที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องดังกล่าว

นอกจากนั้น การยื่นเรื่องต่ออัยการยังต้องผ่านการทำงานของพนักงานสอบสวนก่อน เพราะเป็นคดีอาญา (อาจมีกรณีที่ไม่ต้องผ่านพนักงานสอบสวนก็ได้ กรณีที่เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ความผิดลักษณะนั้นก็ไม่ค่อยมีการบังคับใช้กฎหมายนัก เพราะจารีตประเพณีจะทำให้ไม่เกิดกลไกการร้องทุกข์หรือการสอบสวนคดี จึงจะพิจารณาเพียงการกระทำละเมิดสิทธิเด็กที่ก่อผลสะท้อนต่อสังคมจนถือเป็นความผิดต่อแผ่นดินไม่อาจยอมความกันได้ เช่น การกระทำทารุณทางเพศต่อเด็ก การฆ่าหรือการทำร้ายเด็กจนได้รับ

อันตรายสาหัส) หลังจากพนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว อัยการจึงจะมีบทบาทเข้ามารับเรื่องไปพิจารณาซึ่งอัยการย่อมมีดุลพินิจได้ว่าจะสั่งฟ้องหรือไม่แล้วแต่พยานหลักฐานต่าง ๆ

ปัญหาของการหาพยานหลักฐานและการสอบสวนผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิด ซึ่งเกิดจากการที่ผู้เสียหายยังคงอยู่ในการปกครองของผู้กระทำความผิด หรือสามีหรือภริยาของผู้กระทำความผิด ทำให้ไม่สามารถให้การคุ้มครองสิทธิของเด็กได้จริง

เมื่อเกิดการกระทำความผิดทางอาญาโดยทั่วไป ผู้กระทำความผิดมักจะหลบหนีไปโดยทิ้งร่องรอยหรือพยานหลักฐานของการกระทำนั้นเอาไว้ พนักงานสอบสวนก็สามารถเข้าไปดำเนินการแทบจะในทันทีที่ได้รับการร้องทุกข์ พยานหลักฐานจึงมักจะสมบูรณ์พอจะฟ้องศาลต่อไป แต่กรณีอาชญากรรมในครอบครัว การร้องทุกข์มักจะไม่เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นได้ยากลำบาก อาจจะมีการกล่าวโทษโดยเพื่อนบ้านหรือญาติของเด็กบ้าง แต่ก็ไม่มีผู้ใดกล้าแสดงตัว การรับช่วยเหลือเด็กที่ถูกกระทำทารุณทางเพศโดยบิดามารดาของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กจึงมักจะมาจากครู พยาบาลหรือแพทย์ผู้มีโอกาสใกล้ชิด และสังเกตเห็นความผิดปกติของเด็กแล้วกล่าวโทษให้พนักงานสอบสวนทราบ แต่ในกรณีเหล่านี้ เมื่อเด็กต้องให้ปากคำต่อพนักงานสอบสวนมักจะไม่พูดความจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องเผชิญหน้ากับผู้กระทำความผิดผู้เป็นบิดามารดาและเป็นกรณีที่เด็กทราบว่า การพูดของตนจะทำให้บิดามารดาต้องรับโทษทางอาญาแล้ว เด็กจะไม่ยอมให้การใด ๆ

อาจสรุปได้ว่า การให้ความคุ้มครองเด็กโดยกฎหมายอาญาต่อกรณีบิดามารดาเป็นผู้กระทำละเมิด จำกัดไม่ให้เด็กสามารถใช้สิทธิของตนในฐานะผู้เสียหาย จึงมีผลโดยอ้อมให้การดำเนินคดีไม่สามารถเกิดขึ้นได้

4. ข้อบกพร่องของกฎหมายไทยในการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก คือเมื่อบิดามารดาผู้ปกครองเป็นผู้แสวงหาผลประโยชน์ทางเพศหรือหากำไรจากเด็กเอง ก็ยังมีปัญหาทางกฎหมายว่าจะสามารถตีความให้ความผิดกับบิดามารดาผู้ปกครองนั่นเองได้หรือไม่ กล่าวคือ แม้ว่าจะเป็นเหตุให้เพิกถอนอำนาจปกครองของบิดามารดา ตาม ป.พ.พ.มาตรา 1582 เพราะใช้อำนาจปกครองเกี่ยวกับตัวผู้เยาว์โดยมิชอบหรือประพฤติชั่วร้ายได้ก็ตาม จะถือว่าการที่บิดามารดาผู้ปกครองแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศหรือหากำไรจากเด็กด้วยตนเองเป็นการพราวกเด็กหรือผู้เยาว์ออกจากอำนาจปกครองดูแลของบิดามารดาผู้ปกครองตามอุดมคติของกฎหมายได้หรือไม่ เพราะกฎหมายอาญามีได้บัญญัติเกี่ยวกับประเด็นนี้โดยตรงเช่นเดียวกับ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 285 ซึ่งคุ้มครองไม่ให้เด็กถูกล่วงเกินทางเพศโดยผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง ดังนั้นการเอาความผิดกับบิดามารดาในกรณีนี้ จึงเป็นการใช้กฎหมายซึ่งฝ่าฝืนกับหลักการใช้และตีความกฎหมายอาญา

ความสัมพันธ์ระหว่างการคุ้มครองมิให้เด็กถูกล่วงเกินทางเพศ กับมิให้หญิงถูกล่วงเกินทางเพศ

แม้ว่าเด็กหญิงในวัยเจริญพันธุ์กับหญิงจะได้รับผลเสียหายได้เหมือนกัน กรณีที่ถูกล่วงเกินทางเพศที่อวัยวะเพศของเธอด้วยอวัยวะเพศชายซึ่งอาจทำให้ตั้งครรภ์ก็ตาม แต่เด็กชายและเด็กหญิงก่อนวัยเจริญพันธุ์ก็หาได้มีความเกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์แต่อย่างใดไม่ ทว่าประมวลกฎหมายอาญาตามลักษณะ 9 ภาค 2 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ได้นำหลักการเกี่ยวกับโอกาสที่จะตั้งครรภ์หรือไม่มาเป็นหลักคิดในการคุ้มครองทางเพศ จึงเกิดความสับสนและไม่สามารถคุ้มครองเด็กได้อย่างถูกต้องรัดกุม ดังนี้คือ

1. กฎหมายแยกเอาความผิดเกี่ยวกับเพศที่อาจก่อให้เกิดการตั้งครรภ์ของผู้เสียหาย ไปบัญญัติเป็นความผิดเอกเทศ เรียกว่าความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิงและกระทำชำเราเด็กหญิงตามมาตรา 276 และ 277 (รวมทั้งทวีและตรี) ซึ่งมีอัตราโทษสูง และบัญญัติเกี่ยวกับการล่วงเกินทางเพศในกรณีอื่น ๆ ทั้งหมดไว้ในความผิดฐานอนาจารกรณีต่าง ๆ ซึ่งมีอัตราโทษต่ำกว่ามาก ปัญหาเกิดขึ้น 2 ประการคือ

1.1 เด็กชายที่ถูกล่วงเกินทางเพศทางทวารหนักกับเด็กหญิงก่อนวัยเจริญพันธุ์ที่ถูกล่วงเกินทางอวัยวะเพศ ได้รับความเสียหายต่างกันทางร่างกายและจิตใจเพียงไร หรือกรณีที่เด็กหญิงก่อนวัยเจริญพันธุ์ถูกข่มขืนกระทำชำเรา กับเด็กหญิงก่อนวัยเจริญพันธุ์ถูกผู้อื่นใช้ช่องแข็งกระแทกสอดเข้าไปในอวัยวะเพศ ได้รับความเสียหายทางจิตใจและร่างกายต่างกันเพียงไร

1.2 เด็กหญิงหรือหญิงที่ถูกผู้อื่นพยายามข่มขืนกระทำชำเรา ได้รับความเสียหายต่างจากเด็กหญิงหรือหญิงที่ถูกผู้อื่นพยายามกระทำอนาจารเพียงไร กรณีที่ถูกกระทำต่ออวัยวะเพศทั้งคู่

2. จากหลักการในข้อ 1 นั้นได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ใดแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากหญิงและเด็กหญิงอีก ไม่ว่าจะป็นรายบุคคลหรือคณะบุคคล หรือไม่ว่าจะทำด้วยตนเองหรือประกอบธุรกิจก็ตามไว้ใน ป.อ. มาตรา 282, 283, 284, 286 จึงไม่มีเด็กชายอยู่ในความคุ้มครอง ทั้งนี้กฎหมายอาจมีสมมติฐานว่าเมื่อเด็กชายไม่อาจตั้งครรภ์ได้ การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศก็เกิดได้เช่นเดียวกับการกระทำอนาจาร เพราะประเด็นสำคัญของเรื่องอยู่ที่การล่วงเกินต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของผู้อื่นโดยมิเจตนาทางเพศนั่นเอง

กล่าวโดยสรุป ความสับสนตามข้อ 1 กับ 2 นี้จะแก้ไขได้ง่าย ถ้ากฎหมายนำเอาหลักคิดเกี่ยวกับการล่วงละเมิดต่อร่างกายและเสรีภาพของผู้อื่นโดยมิเจตนาทางเพศเป็นพื้นฐาน แล้วนำเอาเรื่องเพศและวัยรวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นกับอวัยวะเพศมาใช้เป็นเงื่อนไขในการลงโทษ เช่นกระทำอนาจารทั่วไปต่อเด็กมีโทษมากกว่าผู้ใหญ่ กระทำต่ออวัยวะเพศหญิงมีโทษหนักกว่ากระทำต่อร่างกายส่วนอื่น ๆ แต่ถ้ากระทำต่อ

อวัยวะสำคัญของเด็กไม่ว่าจะเป็นส่วนใดก็มีโทษหนักกว่าปกติ การคุ้มครองมิให้แสวงหาประโยชน์ทางเพศจาก
หันมาเน้นที่ประเด็นดังกล่าว เด็กชายก็จะได้รับคุ้มครองไปโดยปริยาย

ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กและการดำเนินการทางศาล

นอกจากปัญหาข้อบกพร่องในเนื้อหาของกฎหมาย (หรือกฎหมายสารบัญญัติ) ซึ่งมีบัญญัติคุ้มครอง
ครองเด็กแล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับหลักการในกฎหมายวิธีพิจารณาความที่ไม่เอื้อต่อการคุ้มครองเด็กนัก โดย
เหตุที่คิดความผิดเกี่ยวกับเด็กหรือที่เด็กเป็นผู้เสียหายนี้ บทบาทของพนักงานสอบสวนและการดำเนิน
กระบวนการพิจารณาความในศาลเป็นเช่นเดียวกับคดีที่ผู้เสียหายเป็นผู้ใหญ่ แต่สภาพของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่
มาก จึงทำให้การได้ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานจากเด็กแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ด้วย อาทิเช่น เด็กที่ถูกล่วง
เกินทางเพศอาจจะไม่เข้าใจหรือไม่ทราบสาระสำคัญของความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตน ความจำเป็นและความ
สามารถในการเรียงลำดับเหตุการณ์ที่ตนถูกกระทำละเมิดก็ผันแปรไปได้มากตามวัยหรือวิธีการเลี้ยงดู นอก
จากนั้นยังมีปัญหาซ้ำซ้อนจากเด็กที่มีเซวัญญาต่ำกว่าปกติ ปัญหาซ้ำซ้อนจากเด็กพิการหรือเด็กที่มีสติ
ปัญญาต่ำกว่าจากสาเหตุต่าง ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นเพราะขาดสารอาหาร หรือถูกกระทำทารุณกรรม หรือการเลี้ยงดูที่
ไม่เหมาะสม หรือเกิดตั้งแต่ขณะอยู่ในครรภ์มารดา เป็นต้น และเมื่อการค้นหาข้อเท็จจริงในศาลใช้วิถีทางปกติ
คือ เฉพาะการสอบสวนของพนักงานสอบสวนภายใต้การกำกับของพนักงานอัยการ โดยมีการซักค้านของ
ทนายจำเลยตามปกติ ซึ่งอาจใช้เทคนิคและความเชี่ยวชาญของตนให้ข้อเท็จจริงถูกบิดเบือนไป ทั้งนี้เพราะ
ความอ่อนด้อยทางวุฒิภาวะของผู้เสียหาย ในคดีการล่วงเกินทางเพศต่อเด็กอายุระหว่าง 4 - 6 ขวบ 3 คดีที่
ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กติดตามให้ความช่วยเหลือ เด็กมีปัญหาทางสติปัญญาโดยถูกคนร้ายที่เป็นภารโรงและคน
ข้างบ้านกระทำทารุณทางเพศ เด็กสามารถให้การเพียงว่าตนถูกกระทำอย่างไร ที่ไหนบ้าง แต่จำไม่ได้ว่ากี่ครั้ง
ไม่สามารถรู้วัน เวลา และไม่สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ เช่นจำเลยได้ให้เงินซื้อขนมก่อนหรือหลังการกระทำ
ความผิด ปรากฏว่าศาลยกฟ้องทั้ง 3 สำนวนคดี เพราะทนายจำเลยจับจุดอ่อนที่ผู้เสียหายมีปัญหาทางสติ
ปัญญาใช้คำถามหลอกล่อจนกระทั่งผู้เสียหายไม่สามารถให้ข้อเท็จจริงแก่ศาลได้ และประกอบกับศาลไม่
สามารถเห็นร่องรอยความเสียหายที่ชัดเจนที่ตัวเด็ก เพราะตรวจพบว่าเด็กถูกล่วงเกินทางเพศหลังจากเกิดเหตุ
นานมากกว่า 1 อาทิตย์ (บางคดี) บางทีเด็กไม่สามารถให้การได้เลยว่าอวัยวะเพศของตนไปโดนอะไรมา นับ
เป็นปัญหาที่น่าหนักใจว่า กฎหมายซึ่งคุ้มครองเด็กได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็นอยู่แล้วยังมีจุดบกพร่องที่วิธี
พิจารณาความที่ไม่แยกวุฒิภาวะของผู้เสียหาย ยิ่งทำให้กฎหมายคุ้มครองเด็กได้น้อยลงไปอีก โดยเฉพาะเด็ก
ด้อยโอกาสที่เกิดจากความพิการทั้งร่างกายจิตใจและสติปัญญา

ทางออกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ดีที่สุดคือ ให้การพิจารณาคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายอยู่ในเขตอำนาจ
ของศาลคดีเด็กและใช้วิธีพิจารณาความในศาลคดีเด็กให้ครอบคลุมด้านผู้เสียหายด้วย เช่น นอกจากจะให้ผู้

คุมประพฤติหรือผู้สืบเสาะได้มีโอกาสเสนอความเห็นในการพิจารณาคดีของศาลแล้ว ยังควรจะให้พนักงานสอบสวน ส่งเคราะห์ นักจิตวิทยา และแพทย์ผู้ตรวจรักษาอาการทั้งร่างกายและจิตใจของเด็กผู้เสียหายมีโอกาสให้การ ในศาลไว้ประกอบสำนวนคดีเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อชดเชยความต่ออายุภาวะของผู้เสียหายที่ทำให้ศาลไม่อาจได้ข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์ ทั้งที่การกระทำผิดเกิดขึ้น ผู้เสียหายก็ได้รับความเสียหายปรากฏให้เห็น แต่ถ้าศาลไม่อาจพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดเพราะการดำเนินกระบวนการพิจารณาความโดยปกติ ก็เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งต่ออนาคตของเด็ก ๆ

ข้อจำกัดของหน่วยงานรัฐในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายซึ่งได้แก่ พนักงานสอบสวน อัยการ และศาล

โดยที่กฎหมายได้ให้บทบาทแก่บิดามารดาผู้ปกครองไว้มากในการจัดการแทนผู้เสียหายที่เป็นผู้เยาว์ โดยเฉพาะหากผู้เยาว์นั้นยังเด็กเกินกว่าที่จะแสดงเจตนา ให้การ หรือดำเนินการใด ๆ ด้วยตนเองได้ แต่เมื่อบิดามารดา ผู้ปกครองนั้นเกิดมีประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์ ทั้งนี้อาจเพราะบิดามารดาผู้ปกครองได้รับประโยชน์หรือทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิด หรือมีความสัมพันธ์หรือเสนอกับผู้กระทำความผิด รวมทั้งอาจเป็นผู้กระทำความผิดเอง กฎหมายได้วางแนวทางแก้ไขไว้ในชั้นพิจารณาของศาลตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 6 วรรคแรก แต่ในชั้นการสอบสวนของพนักงานสอบสวนกฎหมายมิได้กล่าวรายละเอียดไว้ อาจเป็นเพราะพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง โดยมีข้อยกเว้นเมื่อเกี่ยวข้องกับความผิดต่อส่วนตัวมิได้มีการร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวนตามระเบียบ แต่ในทางปฏิบัติที่เป็นจริงยังมีปัญหาเกี่ยวพันถึงการสอบสวนอยู่หลายประเด็นคือ

1. กรณีที่บิดามารดาผู้ปกครองมีประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์ การร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนตามระเบียบเกือบจะไม่อาจเกิดขึ้น เว้นไว้แต่ผู้เยาว์โตพอที่จะดำเนินการเอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้เสียหายที่เป็นเด็กไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้เองเลย แล้วการสอบสวนคดีจะเกิดขึ้นได้อย่างไร

2. แม้ว่าจะมีการกล่าวโทษจากเพื่อนบ้าน ครู พยาบาล หรือผู้อื่นที่พบการกระทำความผิดต่อเด็ก หรือแม้ว่าต่อมาภายหลัง บิดามารดาผู้ปกครองนั้นไม่ดำเนินการร้องทุกข์ให้ถูกต้อง แต่พนักงานสอบสวนอาจใช้ดุลพินิจสอบสวนต่อไปได้ก็ตาม เมื่อเด็กผู้เสียหายยังคงต้องอาศัยอยู่กับบิดามารดาผู้ปกครอง บิดามารดาผู้ปกครองอาจพาเด็กผู้เสียหายหลบหนีไปหรือกดดันไม่ให้เด็กให้การตามความเป็นจริง หรือทำลายพยานหลักฐานสำคัญในคดีไปเสียก่อนที่พนักงานสอบสวนจะได้พบพยานหลักฐานนั้น ๆ

3. ในส่วนของพนักงานอัยการ แม้ว่าอัยการจะมีบทบาททั้งในแง่ทนายของแผ่นดินแทนผู้เสียหายในคดีอาญาทั่ว ๆ ไป และเป็นทนายของแผ่นดินคุ้มครองเด็กหรือผู้เยาว์ในคดีอุทลุมก็ตาม การดำเนินการของพนักงานอัยการในคดีอาญา ก็ยังคงต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่ตามปกติ

โดยผ่านพนักงานสอบสวนมาก่อน หากการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษไม่เกิดขึ้น พนักงานอัยการก็ไม่สามารถฟ้องได้ การรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยพนักงานสอบสวนดำเนินการให้

4. สำหรับส่วนของศาล แม้ว่าศาลจะมีอำนาจสอบถามพยานเองหรือเรียกพยานมาให้การเพิ่มเติมกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่เมื่อไม่มีพยานมาให้การหรือผู้เสียหายไม่มาศาล เพราะถูกกดดันจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การได้ข้อเท็จจริงในคดีก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ หรือแม้แต่พยานหรือผู้เสียหายจะมาศาลแต่ไม่ยอมบอกเล่าเรื่องตามความเป็นจริงก็เช่นเดียวกัน

บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์และบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก

ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความปัจจุบันบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ หรือพยาบาล อาจเกี่ยวข้องกับคดีที่เด็กถูกละเมิดสิทธิเช่นถูกกระทำทารุณทางเพศ ในฐานะเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่มาเบิกความถึงความเสียหายทางร่างกายและจิตใจที่เด็กได้รับ รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุนั้นจากความรู้ในการประกอบวิชาชีพของตน ตามบทบาทนี้จะเห็นว่าบุคคลเหล่านี้อาจให้การถึง2ส่วนด้วยกันคือ ข้อเท็จจริงที่ตนพบเห็นเอง ได้แก่ความเสียหายทางร่างกายและจิตใจของเด็กที่ตนตรวจพบขณะปฏิบัติหน้าที่ กับความเห็นของตนเกี่ยวกับสาเหตุที่เกิดความเสียหายนั้น อย่างไรก็ตามยังมีข้อเท็จจริงอีกส่วนหนึ่งที่อาจใช้เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดี กล่าวคือ คำบอกเล่าของเด็กผู้เสียหายที่บุคคลเหล่านี้ได้ฟังจากปากเด็กโดยตรง ขณะที่ตนปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือเด็กอยู่ แต่โดยปกติแล้วการให้การของบุคคลเหล่านี้ในส่วนของข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในคดีมักจะไม่มีความน่าหนักและความสำคัญ เพราะระบบการพิจารณาคดีปัจจุบันวางน้ำหนักการรับฟังพยานอยู่ที่ผู้เสียหาย เป็นอันดับหลัก โดยสมมุติฐานของกฎหมายอยู่ที่ผู้เสียหายยอมให้การเต็มตามที่ตามความเป็นจริงต่อหน้าศาลและจำเลย โดยจำเลยมีสิทธิซักค้านได้ หรือสมมุติฐานที่ว่าผู้เสียหายยอมเข้าใจ และสามารถบอกเล่าให้ทราบถึงความเสียหายของตน รวมทั้งสาเหตุและผู้ก่อ แต่สมมุติฐานเหล่านี้เป็นจริงน้อยมากในคดีที่เด็กหรือผู้เยาว์มีประโยชน์ขัดกันกับบิดามารดาผู้ปกครอง โดยเฉพาะกรณีที่เด็กถูกระทำทารุณทางเพศโดยบุคคลเหล่านี้ หรือในคดีที่เด็กยังเล็กเกินไป หรือมีความผิดปกติทางร่างกายและสติปัญญา ดังนั้นการได้ข้อเท็จจริงจากเด็กเหล่านี้จึงไม่สามารถใช้วิธีการปกติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความปัจจุบัน อาจต้องพึ่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา จิตแพทย์ เข้ามาแสดงบทบาทในการค้นหาความจริงแทน และควรจะมีการเปลี่ยนแปลงการรับฟังพยานประเภทนี้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความในคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายให้ชัดเจน จึงจะสามารถคุ้มครองเด็กได้ตามความเป็นจริงมากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ถูกระงทำทารุณทางเพศ

Glser D. (1991) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Treatment issues in child sexual abuse พบว่าการรักษาต้องกระทำทั้งเด็กและครอบครัว โดยมี Treatment setting และ modalities ร่วมกันหลายอย่าง การรักษาควรแบ่งเป็น phase ตามพัฒนาการของเด็ก จุดประสงค์ของการรักษาเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กถูกระงทำทารุณทางเพศซ้ำอีก รวมทั้งป้องกันผลกระทบของการถูกเปิดเผยตัวและดูแลเกี่ยวกับเรื่องของสาเหตุส่งเสริมอื่น ๆ การรักษาจะไม่ใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเพียงอย่างเดียว เนื่องจากความหลากหลายของปัญหาและเรื่องทางกฎหมายจะมีอิทธิพลต่อขบวนการของการรักษาเป็นอย่างมาก

Bietchman JH. และคณะ (1991) ศึกษาเรื่อง A review of the short-term effects of child sexual abuse พบว่าผลที่ตามมาจากการที่ถูกระงทำทารุณทางเพศคือ Sexual dissatisfaction การสำส่อนทางเพศ, รักร่วมเพศ, มีโอกาสเสี่ยงสูงในการที่จะถูกระงทำทารุณทางเพศซ้ำ, ภาวะซึมเศร้าและมีความคิดอยากฆ่าตัวตาย หรือมีพฤติกรรมพยายามฆ่าตัวตายสูง เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประชากรปกติ และกลุ่มประชากรทางจิตเวชอื่น ๆ การกระทำทารุณทางเพศ ที่มีการสอดใส่อวัยวะ, การใช้แรงบังคับขู่เข็ญ, การทำร้ายร่างกายและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกระงทำทารุณทางเพศ จะมีผลมากต่อการเกิดผลกระทบที่ตามมา

Conte JR. (1991) ศึกษาเรื่อง The therapist in child sexual abuse กล่าวว่า การตอบสนองของผู้เชี่ยวชาญต่อเด็กที่ถูกระงทำทารุณทางเพศ มี 3 stage คือ

1. ค้นพบปัญหา
2. ประเมินความรุนแรงและช่วยเหลือปัญหา
3. เน้นความสำคัญทางด้านนิติเวช

Crenshaw และคณะ (1994) ได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานผู้ป่วยเด็กถูกระงทำทารุณทางเพศ พบว่าการรายงานผู้ป่วยต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมยังสร้างความขัดแย้งในเชิงกฎหมายและเชิงจริยธรรม และเสนอว่านักสุขภาพจิตและครอบครัวของเด็กควรมีส่วนในการพิจารณาการนำเสนอข่าวให้มากขึ้น

Saulsbury และคณะ (1985) ได้ศึกษาการรายงานการทารุณเด็กของแพทย์ในสหรัฐอเมริกา พบว่าแพทย์พบ case ดังกล่าวน้อยมาก และมักจะรายงานเป็นการทารุณทางกาย หรือการกระทำทารุณทางเพศ มากกว่าการทารุณทางจิตใจ (emotional abuse) หรือการทอดทิ้งเด็ก (child neglect) สาเหตุที่แพทย์มักไม่รายงาน case เพราะไม่แน่ใจในการวินิจฉัย และเชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาในครอบครัวของเด็กได้ด้วยตนเอง

Morris และคณะ (1985) ได้ศึกษาเจตคติเกี่ยวกับการรายงานผู้ป่วยเด็กถูกทารุณกรรม (child abuse) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานหรือไม่รายงานผู้ป่วยได้แก่ เจตคติของแพทย์เกี่ยวกับการลงโทษเด็ก, ความรุนแรงของการบาดเจ็บ, ความคุ้นเคยกับครอบครัวของเด็ก, ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองเด็ก, ความเข้ากันได้ของประวัติและการตรวจร่างกาย และความประพฤติของเด็ก. การที่แพทย์ส่วนใหญ่ไม่ได้รายงานผู้ป่วยเพราะคิดว่าอุบัติการณ์ต่ำ, ความกลัวที่จะสูญเสียคนไข้ส่วนตัว และขาดความเชื่อมั่นในองค์กรของชุมชน

Trute และคณะ (1992) ได้ศึกษาเจตคติต่อกรณีเด็กถูกระงับการกระทำทารุณทางเพศในกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ, นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยาชุมชนในประเทศแคนาดา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติด้านบวกได้แก่ ความเชื่อในความรุนแรงของปัญหา, การเห็นความสำคัญของการปกป้องรักษาเด็กมากกว่าการลงโทษผู้กระทำผิด และมุมมองต่อผู้กระทำผิด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างมากในกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจและนักสังคมสงเคราะห์เด็ก และพบว่ากลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กถูกระงับการกระทำทารุณทางเพศที่เป็นเพศหญิง จะมีเจตคติทางบวกมากกว่าบุคลากรที่เป็นเพศชาย

Jackson H. และ Nuttall R. (1993) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตอบสนองของบุคลากรทางการแพทย์ กรณีการกระทำทารุณทางเพศเด็กนั้นส่วนหนึ่งมาจากตัวบุคลากรเอง ได้แก่ อายุ (อายุของบุคลากรยิ่งน้อยยิ่งมีแนวโน้มจะเห็นด้วย), เพศ (บุคลากรที่เป็นเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วย), สายงาน (สายงานเกี่ยวกับทางสังคมสงเคราะห์มีแนวโน้มที่จะเห็นด้วย) และประสบการณ์ส่วนตัวของบุคลากรเกี่ยวกับการกระทำทารุณทางเพศในอดีต

Attias และ Goodwin (1985) พบว่าแพทย์เพศหญิงมีความเชื่อในอุบัติการณ์ที่สูงของ incest มากกว่าแพทย์เพศชาย

เอกสารที่เกี่ยวกับนักการเมือง

Zonis (1975) ได้ให้ความหมายของนักการเมือง ไว้ว่า นักการเมืองคือ บุคคลที่ใช้และมีอำนาจทางการเมืองมากกว่าคนอื่น ๆ ในสังคม อำนาจทางการเมืองนั้น เกี่ยวกับการแจกแจงค่านิยมที่หายากในระบบการเมือง ส่วน Putnam (1975) ได้ให้ความหมายของนักการเมือง ไว้อย่างกว้าง ๆ โดยไม่พิจารณาถึงขนาด, องค์กรประกอบและกฎเกณฑ์ที่ได้ตั้งขึ้นในการจัดแบ่งทฤษฎีของนักการเมือง เริ่มด้วยหลักฐานข้อแรกคือ ประชาชน (บางคน) ที่มีอำนาจทางการเมืองมากกว่าผู้อื่นอย่างนี้เรียกว่านักการเมือง

Wehmhoener (1975) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับนักการเมือง โดยเน้นบทบาทของนักการเมืองว่าเป็นผู้กำหนดวัฒนธรรม หรือเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งระดับสูงของโครงสร้างสังคมนั้น ๆ หรือ นักการเมืองหมายถึง กลุ่มบุคคลซึ่งมีอำนาจสูงสุดในสังคมใดสังคมหนึ่งโดยมีตำแหน่งหน้าที่สำคัญและมีชื่อเสียงอาจรวมถึงบุคคลหลายอาชีพด้วยกัน บุคคลที่มีตำแหน่งสูง มีอำนาจหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มน้อยในสังคม และเป็นผู้ควบคุมทรัพย์สินส่วนใหญ่หรือสถานภาพทางสังคมในระดับสูงหรือเป็นผู้มีอิทธิพลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในขบวนการตัดสินใจที่มีผลต่อสมาชิกของสังคม ซึ่งพวกที่ร่ำรวยในทางการค้าและธุรกิจต่าง ๆ ก็อาจเรียกว่าเป็นนักการเมืองได้เช่นกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ยึดกุมทรัพยากรของการเมืองส่วนใหญ่ไว้อยู่ในกลุ่มตนเอง และพร้อมที่จะใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ เพื่อก้าวไปสู่การเมืองหรือให้ได้มาซึ่งอำนาจในทางการเมือง

การแบ่งประเภทนักการเมือง

จากทฤษฎีการแบ่งประเภทของนักการเมือง Silcock และ Evers (1977) ได้แบ่งกลุ่มนักการเมืองของไทย ตามอาชีพของนักการเมือง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มนักการเมืองที่มาจากพวกข้าราชการพลเรือนชั้นผู้ใหญ่ที่ปลดเกษียณแล้ว หรือกำลังจะปลดเกษียณ
2. กลุ่มนักการเมืองที่มาจากกลุ่มพ่อค่านักธุรกิจ นายธนาคาร และผู้ประกอบการอาชีพอิสระต่าง ๆ เช่นนายแพทย์ ทนายความและวิศวกร เป็นต้น
3. กลุ่มนักการเมืองที่มาจากทหาร นายทหารที่มาเป็นนักการเมือง มักจะเคยดำรงตำแหน่งอยู่ในระดับสูงในกองทัพหรืออยู่หน่วยคุมกำลังรบเป็นส่วนใหญ่

แต่สำหรับ Wehmhoener เห็นว่าพ้องกับ Silcock และ Evers ที่ว่านักการเมืองไทย ถ้าหากจะแบ่งตามกลุ่มอาชีพแล้วมีกลุ่มสำคัญเพียง 3 กลุ่มเท่านั้นคือ กลุ่มนักการเมืองที่เป็นทหาร กลุ่มนักการเมืองที่เป็นพ่อค่านักธุรกิจ และกลุ่มนักการเมืองที่เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นผู้ใหญ่เท่านั้น กล่าวได้ว่านักการเมือง 3 กลุ่มนี้เป็นคนกลุ่มน้อยที่มีบทบาทอย่างมากในการกำหนดวิถีชีวิตของสังคม เนื่องจากเป็นคนกลุ่มน้อยที่คอยควบคุมการใช้กลไกรัฐด้วยวิธีต่าง ๆ การกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย ออกกฎหมายหรือข้อบังคับต่าง ๆ จะออกมาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมมากน้อยแค่ไหนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ ตลอดจนจิตสำนึกของกลุ่มคนที่มีอำนาจทางการเมืองเป็นสำคัญ หรือผู้มีอำนาจควบคุมกลไกอำนาจรัฐกำหนด

Barber (1977) ได้แบ่งกลุ่มคนที่เข้าร่วมในทางการเมืองหรือขบวนการทางการเมือง ระดับนักการเมืองตามจิตวิทยาการเมืองออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทอาสาหรืออุทิศตัวเต็มที่ (devotion) กลุ่มนี้จะอุทิศตัวเอง จะเป็นพวกที่มีความคิดและความรู้สึกที่รุนแรง เสนอรับนับถือนโยบายพรรคและหัวหน้าพรรคอย่างลึกซึ้ง (Fanatical devotion) จนสามารถเอาการเมืองแทนศาสนาได้ เชื่อมมั่นและหวังในระบบการเมือง พวกนักการเมืองประเภทนี้จะเป็นหัวหน้าที่สำคัญ ซึ่งได้แก่นักการเมืองระดับหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือเลขาธิการพรรค เป็นต้น

2. ประเภทแนวร่วมหรือพันธมิตร (alienation) นักการเมืองประเภทนี้มีความรู้สึกอึดอัดกับการเมืองรองจากนักการเมืองประเภทแรก แต่จะมีระดับความเชื่อมั่นศรัทธาในระบบการเมืองลดระดับลงมาบ้างเล็กน้อย

3. ประเภทพวกมีศรัทธา (allegiance) สำหรับนักการเมืองประเภทนี้มีระดับความศรัทธาทางการเมืองไม่รุนแรงพอ แม้ว่าโอกาสจะอำนวยให้ก็ตาม พวกนี้จะเป็นพวกเฉื่อยชาเฉื่อยเมยทางการเมืองแต่มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบการเมืองอยู่บ้าง แต่เมื่อความรู้สึกเฉื่อยชาเข้าครอบงำ พวกนี้มักจะโทษคนอื่นเสมอไป (rejection)

คณิน บุญสุวรรณ (2522) กล่าวว่าการเมืองเป็นเรื่องใหญ่และเป็นเรื่องผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่และของประเทศชาติโดยรวม และเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับทุกสิ่งทุกชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม และได้แบ่งนักการเมืองตามกิจกรรมทางการเมือง ได้ 2 ประเภทคือ

1. นักการเมืองอาชีพ
2. นักการเมืองสมัครเล่น

นักการเมืองอาชีพ คือ ผู้ที่ค้าหว่านดอยู่กับการสมัครผู้แทน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการเมืองค่อนข้างสูง และจะต้องเป็นผู้มีเล่ห์เหลี่ยมกลโกงแพรวพราว

ส่วนนักการเมืองสมัครเล่น คือ ผู้หลักผู้ใหญ่ที่มีความปรารถนาดีต่อชาติบ้านเมือง มีความรู้สติปัญญา ความสามารถสูง ที่อุตสาหกรรมเสียสละเวลามาปฏิบัติการเมือง

ใหม่ รักหมู (2522) แบ่งนักการเมืองตามพฤติกรรมการเล่นการเมืองได้ 4 ประเภทคือ

1. นักการเมืองอาชีพ หมายถึงผู้ที่เล่นการเมืองด้วยอุดมการณ์จริง ๆ นักการเมืองประเภทนี้เมื่อมีการเลือกตั้งเมื่อใดก็ต้องลงเลือกตั้งทุกครั้ง ถือว่าการเมืองคือชีวิต และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการเมือง

2. นักการเมืองประเภทเสี่ยงโชค หรือแสวงโชค พวกนี้จะไม่มีความมุ่งมั่นในการเล่นการเมือง ลงเลือกตั้งแต่ละครั้งก็หวังให้โชคช่วย เพื่อจะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนปวงชนบ้าง

3. นักธุรกิจหรือพ่อค้าการเมือง นักการเมืองพวกนี้จะใช้เงินเป็นบันไดก้าวไปสู่ความสำเร็จทางการเมือง โดยจะให้ความสำคัญด้านเงินตราในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง นักการเมืองพวกนี้จะไม่เข้าใจว่าการเมืองคืออะไร เข้าใจแต่ว่าการเมืองคือการที่จะเอาชนะทุกวิถีทาง

4. นักการเมืองประเภทหน้าเน่า นักการเมืองประเภทนี้ เมื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง มักจะโจมตีฝ่ายตรงข้าม อยู่ตลอดเวลา และนักการเมืองประเภทนี้ จะให้คำมั่นสัญญากับประชาชนเรื่อยไป ไม่จำเป็นต้องยึดถือว่าคำสัญญาเหล่านั้นจะต้องปฏิบัติได้หรือไม่อีกอย่างหนึ่ง เมื่อมีข่าวของที่พอจะแจกจ่ายได้ก็จะรีบแจกจ่าย เพื่อที่จะเรียกร้อยคะแนนนิยมจากประชาชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย